

Broj: X-KRŽ-06/197
Sarajevo, 21.11.2007. godine

U IME BOSNE I HERCEGOVINE!

Sud Bosne i Hercegovine, u vijeću Apelacionog odjeljenja Odjela I za Ratne zločine, sastavljenom od sudije Azre Miletić kao predsjednice vijeća, te sudija Almiro Rodriguesa i Finna Lynghjema, kao članova vijeća, uz sudjelovanje pravne savjetnice Lejle Fadilpašić, u svojstvu zapisničara, u krivičnom predmetu protiv optuženog Ramić Niseta, zbog krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) u vezi sa članom 180. stav 1. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine (KZ BiH), odlučujući o žalbama Tužilaštva Bosne i Hercegovine (Tužilaštvo BiH) broj KT-RZ 88/07 od 11.09.2007. godine i branioca optuženog, advokata Izeta Baždarevića, od 18.09.2007. godine, izjavljenim na Presudu Suda Bosne i Hercegovine broj X-KR-06/197 od 17.07.2007. godine, na sjednici održanoj u prisustvu optuženog, njegovog branioca, advokata Izeta Baždarevića i Slavice Terzić, tužiteljice Tužilaštva Bosne i Hercegovine, dana 21.11.2007. godine, donio je slijedeću:

P R E S U D U

Odbijaju se, kao neosnovane, žalbe Tužilaštva Bosne i Hercegovine broj KT-RZ 88/07 od 11.09.2007. godine i branioca optuženog Ramić Niseta, advokata Izeta Baždarevića, i potvrđuje presuda Suda Bosne i Hercegovine broj X-KR-06/197 od 17.07.2007. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

Presudom Suda Bosne i Hercegovine broj X-KR-06/197 od 17.07.2007. godine optuženi Niset Ramić oglašen je krivim da je u vrijeme i na način opisan u izreci te presude počinio krivično djelo Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 173. stav 1. tačka c) u vezi sa članom 180. stva 1. KZBiH.

Za navedeno krivično djelo prvostepeno mu je vijeće utvrdilo kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od trideset godina, te ga, uzimajući kao utvrđenu kaznu zatvora od 19 godina izrečenu Odlukom Predsjednika FBiH broj 01-602/97 od 03.09.1997. godine kojom Odlukom je zamjenjena jedinstvena kazna zatvora u trajanju od 20 godina izrečena... , osudilo na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od trideset godina.

Optuženom je, na osnovu člana 55. stav 1. i 56. KZ BiH, u izrečenu kaznu uračunato vrijeme koje je proveo u pritvoru, počev od 16.10.2006. godine pa do upućivanja na

izdržavanje kazne, dio kazne koju je izdržao po prethodnoj osudi od 26.11.1992. godine do 19.01.1999. godine, od 08.08.2000. godine do 19.08.2005. godine i od 22.09.2005. godine do 15.10.2006. godine, kao i smanjenje kazne za dodatna 4 mjeseca, određeno odlukom Predsjednika FBiH broj 01-011-765/98 od 24.11.1998. godine.

U skladu sa članom 188. stav 4. ZKP BiH optuženi je oslobođen dužnosti naknade troškova krivičnog postupka, dok je oštećeni Sretko Masal, na osnovu člana 198. stav 2. ZKP BiH, sa imovinsko-pravnim zahtjevom upućen na parnicu.

Protiv navedene presude žalbu je u zakonskom roku izjavila tužiteljica Tužilaštva BiH, zbog odluke o kaznenopravnoj sankciji u skladu sa članom 296. stav 1. tačka d) i članom 300. stav 1. ZKP BiH, sa prijedlogom da sud istu uvaži i pobijanu presudu preinači na način što će optuženom izreći kaznu dugotrajnog zatvora u dužem trajanju.

Branilac optuženog je također blagovremeno izjavio žalbu, i to iz svih žalbenih osnova propisanih članom 296. ZKP BiH, sa prijedlogom Apelacionom vijeću da istu uvaži, ukine prvostepenu presudu i odredi održavanje novog pretresa, te nakon toga optuženom izrekne blažu kaznu.

Stranke nisu dostavile odgovore na žalbe protivne strane.

Na sjednici Apelacionog vijeća, održanoj 21.11.2007. godine, u smislu odredbe iz člana 304. ZKP BiH, tužiteljica i branilac optuženog su ukratko izložili žalbe i u cijelosti ostali kod navoda i prijedloga iz istih, dok su dajući odgovore na žalbu suprotne strane iste ocijenili neosnovanima, te sudu predložili da ih kao takve i odbije.

Optuženi se pridružio navodima svoga branioca, te istakao da je kritične prilike postupio u afektu, i izrazio duboko kajanje zbog činjenice da je četiri osobe lišio života.

Nakon što je ispitalo prvostepenu presudu u granicama žalbenih navoda, Apelaciono vijeće je donijelo odluku kao u izreci iz razloga koji slijede:

Neosnovani su žalbeni prigovori branioca optuženog da je izreka pobijane presude nerazumljiva, proturječna razlozima presude te da u istoj uopšte nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama, čime je, prema ocjeni branioca, počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 297. stav 1. k) ZKP BiH.

Naime, stav je odbrane da je sud u obrazloženju presude samo parafrazirao iskaze saslušanih svjedoka i vještaka, te pobrojao materijalne dokaze, bez da je iste detaljno analizirao, čime je izostala slobodna ocjena dokaza kako pojedinačno, tako i u njihovoj međusobnoj povezanosti. Međutim, suprotno navedenom, prvostepena

presuda, nakon iznošenja dijelova iskaza svjedoka koji su relevantni za utvrđivanje bitnih elemenata predmetnog krivičnog djela, daje detaljnu i sveobuhvatnu analizu pomenutih iskaza, nakon čega, cijeneći i ostale izvedene dokaze, izvodi zaključak da je optuženi počinio radnje koje mu se optužnicom stavljaju na teret, i to na način, u vrijeme i na mjestu kako je to navedeno u izreci presude.

Nadalje, izreka presude nema nikakvih nejasnoća, kako u pogledu činjeničnog opisa djela, tako ni u pogledu njegove pravne kvalifikacije, dok razlozi u pogledu odlučnih činjenica koji su od značaja za postojanje djela i krivične odgovornosti optuženog nisu proturječni, već jasni i precizni, te ih kao takve, i ovo vijeće u cijelosti prihvata.

Ni prigovor koji se odnosi na pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, prema ocjeni ovog vijeća, nije osnovan.

Naime, odbrana ne osporava da je optuženi kritične prilike bio pripadnik vojne formacije, odnosno diverzantske čete u sastavu 2. odreda Općinskog štaba Teritorijalne odbrane Visoko, da je nosio uniformu i oružje, te da je imao zadatak da u mjestu Hlapčevići izvrši pretres porodičnih kuća porodica Ristić i Damjanović i da pronađene osobe odvede u sabirni centar u Domu kulture u Hlapčevićima, općina Visoko.

Nije sporno ni to da je optuženi, sa još nekoliko lica, izvršio pomenuti pretres, nakon čega su sa sobom povelili Ristić Željka, Ristić Dušanku, Damjanović Danicu, Damjanović Zorana i Damjanović Slavka.

Odbrana, međutim, osporava utvrđenje prvostepenog vijeća da su odvedena lica bili civili, da su im po zarobljavanju ruke bile vezane, te da je među njima bio i Sretko Masal. Obrazlažući istaknuti žalbeni navod branilac optuženog navodi da je notorna činjenica da su u navedeno vrijeme i na mjestu gdje su gore navedena lica bila privedena svi vojno sposobni muškarci bili angažovani u vojne formacije, dok u pogledu prisustva Sretka Masala ističe da je isti izmislio da je kritične prilike bio zarobljen i ranjen, kako bi regulisao svoj status po osnovu ranjavanja. Međutim, izneseni žalbeni navodi su prema ocjeni ovog vijeća sasvim paušalni i suprotni činjenicama iznesenim od strane svjedoka očevidaca predmetnog događaja na kojima se prvostepena presuda temelji, a koji iskazi su sasvim precizni i međusobno saglasni te, kao takvi, najpouzdaniji izvor informacija o događajima za koje se optuženi tereti.

Naime, iz iskaza svjedoka Tužilaštva BiH, Kapo Suada, Kapo Smaje, Kapo Abida, Karahodžić Kemala i Karahodžić Muharema, proizilazi da su lica zarobljena 20.06. 1992. godine, iz svojih kuća odvedena u ranim jutarnjim satima, te da tom prilikom kod sebe nisu imali nikakvo naoružanje. Svi svjedoci navode da se radilo o njihovim komšijama, civilima, među kojima su bile i dvije žene, dok je svjedok Karahodžić Kemal u svom iskazu naveo i to da su svi iz kuća izvedeni u pidžamama, dok je Ristić Željko na sebi imao majicu. Svoj status civila potvrđuju i sami oštećeni –

Damjanović Zoran i Sretko Masal, koji su u svojim iskazima potvrdili da u momentu zarobljavanja nisu bili pripadnici niti jedne vojne formacije. Na osnovu ovako utvrđenog činjeničnog stanja i Apelaciono vijeće smatra da je jasno da zarobljena lica kritične prilike nisu uzimala učešće u neprijateljstvima, te dijeli zaključak prvostepenog vijeća da su, kao takva, imajući u vidu odredbu iz zajedničkog člana 3. stav 1. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12.08.1949. godine, u momentu zarobljavanja imala status civila. Žalbeni prigovor da je notorna činjenica da su u navedeno vrijeme i na mjestu gdje su gore navedena lica bila privedena svi vojno sposobni muškarci bili angažovani u vojne formacije, apelaciono vijeće smatra paušalnim, te imajući u vidu gore navedene činjenice, nedostatnim da bi se osporio zaključak prvostepenog vijeća. U svakom slučaju, običajno pravo nalaže da se "prema civilima i licima van stroja mora postupati humano", bez obzira da li je sukob međunarodnog karaktera ili ne (pravilo 87).

Nadalje, svi svjedoci Tužilaštva, kako oni koji su događaj posmatrali sa strane, tako i oštećeni Damjanović Zoran, koji je nesporno bio dijelom zarobljene grupe civila, nesumljivo potvrđuju da je i Sretko Masal bio jedan od zarobljenih. Osim ove činjenice, svjedoci potvrđuju i to da su svim zarobljenim licima ruke bile zavezane, a Karahodžić Kemal i Muharem u svojim iskazima navode da je nakon pucnjave oštećeni Sretko Masal došao ranjen u njihovu avliju, te da su ga primili u svoju kuću i liječili nekoliko dana, pri čemu se svjedok Karahodžić Muharem jasno sjeća da je on ranjenom Sreti odvezao ruke. Nasuprot gore iznesenom, jedino je svjedok odbrane Topalović Mevludin u svome iskazu naveo da Sretko Masal nije bio prisutan kritične prilike. S obzirom na navedeno i Apelaciono vijeće smatra da su iskazi svjedoka tužilaštva pouzdani i vjerodostojni, prije svega iz razloga što su međusobno potpuno saglasni i veoma jasni, a posebno imajući u vidu da se radi o licima koja su oštećenog Sretka Masala poznavala od ranije, i koja su, kako i sami potvrđuju, kao posmatrači predmetnog događaja svu svoju pažnju usmjerili na ono što se događa njihovim komšijama. Za razliku od toga, svjedok Topalović Mevludin je bio pripadnik iste jedinice kao i optuženi i zajedno je sa njim provodio akciju kritičnoga dana. Njegov je iskaz, imajući u vidu da je suprotan iskazima sedam svjedoka, te da nije potkrijepljen niti jednim drugim dokazom, evidentno usmjeren na umanjeње odgovornosti optuženog.

Ni preostali dio iskaza ovog svjedoka, prema ocjeni ovog vijeća, nije dovoljno jasan i precizan da bi osporio navode svjedoka Damjanović Zorana, Kapo Suada, Kapo Smaje, Kapo Abida, Karahodžić Kemala i Karahodžić Muharema, a u pogledu ostalih činjenica vezanih za predmetni događaj. Naime, teza je odbrane da je optuženi, u želji da spriječi bijeg Ristić Željka, nemajući puno vremena da razmisli, u istog pucao, nakon čega su i ostali pokušali pobjeći, te je optuženi pucao i u njih. Iz navedenog odbrana izvlači zaključak da optuženi nije postupao sa direktnim umišljajem, te ističe da optuženi uopšte ne bi pucao da Ristić nije pokušao pobjeći. Međutim, ova tvrdnja odbrane nije potkrijepljena iskazom niti jednog od svjedoka očevidaca, pa čak ni svjedoka odbrane Topalović Mevludina, koji je samo iznio pretpostavku da su zarobljeni civili počeli da bježe, budući da se baš u tom momentu navodno okrenuo

na drugu stranu, te je samo čuo pucnjavu. Svi ostali svjedoci jasno navode da su civili bili postrojani iza zid, te da je optuženi iz stroja izveo Ristić Željka, te od njega zahtijevao da mu kaže gdje se nalazi naoružanje, pa kako mu je isti odgovorio da ne zna, optuženi je prvo pucao u njega, a potom i u ostale civile. Svjedok Abid Kapo u svome iskazu čak navodi da su nakon rafala civili samo skliznuli niz zid, što potvrđuje da se nisu micali sa mjesta uz kuću na koje ih je optuženi doveo. Pored toga, a kako to i pobijana presuda pravilno ističe, činjenice da je optuženi skrenuo sa puta koji vodi ka Omladinskom domu, te da je zarobljene civile postrojio iza zid, kao i njegovo ponašanje poslije pucanja, također upućuju na zaključak da nije postupio impulsivno, kako to odbrana želi prikazati. Međutim, potrebno je naglasiti da, sve i da su zarobljeni civili zaista pokušali pobjeći, radnje optuženog ni u tom slučaju ne bi ulazile u domen dozvoljenog, niti bi njegovo ponašanje, kao naoružanog pripadnika vojne formacije koji puca po zavezanim civilima postrojenim iza zid, moglo biti okarakterisano kao bilo koji oblik nehatnog postupanja.

S obzirom na navedeno, Apelaciono vijeće u potpunosti prihvata zaključak prvostepenog vijeća da je optuženi navedene radnje počinio sa direktnim umišljajem, odnosno da je bio svjestan svoga djela, te da je htio njegovo učinjenje.

Ni prigovor odbrane da je stepen uračunljivosti optuženog bio takav da su njegove intelektualne i volunrarističke sposobnosti bile bitno smanjene nije osnovan, imajući u vidu da je, kako pismeni nalaz i mišljenje, tako i iskaz vještaka naeropsihijatra dat na glavnom pretresu, jasan u zaključku da je uračunljivost optuženog u vrijeme izvršenja djela bila smanjena, ali ne bitno, iz čega proizilazi da nisu ispunjeni uvjeti za primjenu člana 34. stav 2. KZ BiH, odnosno za eventualno blaže kažnjavanje optuženog, kako se to žalbom predlaže.

U pogledu žalbenog prigovora kojim se ukazuje na pogrešnu primjenu materijalnog prava, apelaciono vijeće smatra da je nejasan žalbeni navod da je sud u konkretnom slučaju trebao izvršiti komparativan pregled svih pojedinačnih optužbi i načina na koji se iste tretiraju u KZ SFRJ i KZ BiH, te nakon toga, primjeniti KZ SFRJ kao blaži zakon, imajući u vidu da je optuženom na teret stavljena jedna tačka optužnice, po kojoj je i oglašen krivim. Ovo krivično djelo je, kao takvo, bilo propisano i jednim i drugim zakonom, s tim što je za isto prema KZ SFRJ bilo moguće izreći i smrtnu kaznu, dok je najstrožija kazna propisana KZ BiH, kazna dugotrajnog zatvora u maksimalnom trajanju od 45 godina. Prvostepeno je vijeće u pobijanoj presudi dalo iscrpne i valjane razloge zbog čega je na konkretne radnje optuženog primjenilo KZ BiH, te se pravilno pozvalo i na odluku Ustavnog suda BiH broj AP 1785/06, a iznesenu argumentaciju, kako u pogledu odstupanja od načela vremenskog važenja krivičnog zakona, tako i u pogledu zaključka da je kazna propisana krivičnim zakonom BiH u svakom slučaju blaža od smrtne kazne koja je bila na snazi u vrijeme izvršenja krivičnog djela, u potpunosti prihvata i ovo vijeće. Slijedom toga, gore izneseni žalbeni prigovor nije osnovan, te je kao takav i odbijen.

Nadalje, Apelaciono vijeće nalazi da ni prigovori Tužilaštva BiH i branioca optuženog na visinu izrečene kazne nisu utemeljeni, iz razloga što je prvostepeno vijeće, prilikom odmjeravanja iste, izvršilo veoma detaljnu analizu i ocjenu svih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti na strani optuženog, te na osnovu takve analize istog osudilo na jedinstvenu kaznu dugotrajnog zatvora u trajanju od 30 godina, koja kazna je, i prema ocjeni ovog vijeća, adekvatna za postizanje svrhe kažnjavanja propisane članom 39. KZ BiH, posebno imajući u vidu da izrečena jedinstvena kazna konzumira i dio kazne koju je optuženi izdržao po pravnosnažnoj presudi ... u trajanju od 20 godina, a koja je Odlukom Predsjednika FBiH br. 01-602/97 od 03.09.1997. godine zamjenjena kaznom zatvora u trajanju od 19 godina, ta dodatno smanjena za četiri mjeseca, Odlukom Predsjednika FBiH 01-011-765/98 od 24.11.1998. godine. Olakšavajuće okolnosti koje u tom kontekstu ističe branilac optuženog - da je u vrijeme obuhvaćeno optužnicom optuženi imao 23 godine, da je izuzetno lošeg imovnog stanja, te da je duboko istraumatiziran ratnim iskustvom iz Hrvatske, prvostepeno je vijeće uzelo u obzir prilikom odmjeravanja kazne, i istima, prema ocjeni ovog vijeća, dalo odgovarajući značaj, dok pozivanje na praksu Međunarodnog krivičnog tribunala za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) u predmetima Simić i Erdemović, u konkretnom slučaju nije primjenjivo na predmet protiv optuženog, budući da isti nije priznao krivicu, kao što je to slučaj u navedenim predmetima. Optuženi se u toku postupka izjasnio da nije kriv za radnje koje su mu stavljene na teret, a i sama žalba zbog pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja insistira na ovakvom stavu, zbog čega se, suprotno navodima žalbe, priznanje određenih činjenica iz opisa krivičnog djela ne može smatrati priznanjem krivice za isto, pa samim time i ne može predstavljati okolnost za ublažavanje kazne, koja će imati istu težinu kao potpuno priznanje krivice. Kako ni žalba Tužilaštva BiH ne sadrži činjenice koje prvostepeno vijeće već nije na odgovarajući način uzelo u obzir kao otežavajuće prilikom odmjeravanja kazne, Apelaciono vijeće i žalbu Tužilaštva nalazi neosnovanom, a izrečenu kaznu u potpunosti primjerenom kako stepenu krivične odgovornosti optuženog, tako i pobudama iz kojih je djelo učinjeno, jačini povrede zaštićenog dobra, te njegovim osobnim prilikama.

Iz naprijed navedenih razloga, a na osnovu člana 310. stav 1. u vezi sa članom 313. ZKP BiH, odlučeno je kao u izreci ove presude.

Zapisničar:

Lejla Fadilpašić

Predsjednik vijeća

Sudija:

Azra Miletić

POUKA O PRAVNOM LIJEKU: Protiv ove presude žalba nije dozvoljena.